

Václav Kotrman, Kubánské zahraniční mise v Africe v 60. letech 20. století a Československo, disertační práce, Ústav světových dějin, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Praha 2018, 258 s.

Posudek oponenta

Mgr. Václav Kotrman svým textem otevírá téma badatelsky mimořádně atraktivní a produktivní - Latinská Amerika šedesátých (a sedmdesátých) let 20. století, Latinská Amerika a země třetího světa, fenomén Kuby a kubánské zahraniční mise v Africe seriózně autorsky dotýkané až od devadesátých let. K tomu obecně Afrika a „rok Afriky“ vybízejí k „nadregionálním“ pohledům, rozumí se k pohledům propojujícím západní a východní polokouli, sledujícím mocenskopolitické ambice rozděleného světa a jeho pomyslná i skutečná bojiště.

Je potěšující, že se role badatelů ujímají obecní historikové, kteří propojují na jedné straně svět/světy iberoamerikanistiky, na straně druhé svět/světy afrikanistiky. To vše v nadhledu končící druhé dekádou nového století, nejméně jednu dvě generace od času témat jejich výzkumů.

Vstupní partie disertační práce jsou věnovány, v souladu s logikou výkladu, Kubánské republice a nově zrozenému fenoménu „ostrova svobody“ s příchodem barbudos – zahraniční politice revoluční Kuby. Koncept československo-kubánských vztahů sumarizuje stav poznání a přináší autorův vklad ukotvený v pramenné materii domácí provenience obohacený o paměť aktivně zúčastněných. Těžiště disertace spočívá v kapitolách 4. a 5. pojednávajících o „exportu revoluce“ a kubánském angažmá v Africe.

Autor, který svůj výklad vložil do dvou set padesáti stránek, zúžil, a to zcela odůvodněně, svůj interest přednostně na šedesátá léta. Ve vazbě k africkému kontinentu nasměrovala revoluční Kuba svůj zahraničně politický zájem a získaný kapitál mluvčího za „utlačované“ k zemím s rozdílnou civilizační (i kolonizační) zkušeností – ke středomořskému arabskému Alžírsku a k subsaharskému Kongu-Leopoldville. Spojovníkem je boj s kolonialismem cestou „vývozu“ kubánských revolučních ambicí. Koncentrátem těchto snah byla v politické rovině (mimo jiné) v roce 1966 Konference tří kontinentů v Havaně, kdy Kuba byla představena jako centrum světového protiimperialistického boje. (V mezinárodním kontextu byla odlišnou realita následného desetiletí a přítomnost kubánských sil v Angole až do přelomu 80. a 90. let).

Rád jsem byl poučen o skutečnostech, které mohou unikat obecné pozornosti, a to že Kuba v šedesátých letech byla samostatným strůjcem svých zahraničních kroků a nekoordinovala své záměry či neinformovala bezprostředně své ideologické partnery (Moskva) o své africké angažovanosti v Kongu (Leopoldville). Proto nesdílím plně autorovo mínění „o přímé provázanosti studené války s kubánskou strategií vývozu revoluce“ (s. 225) a souhlasím, že ji „nelze ... vyjmout z obecného kontextu studené války.“ (s. 226)

Práce doktoranda je logicky vystavěna, při svém rozsahu je čtivou a dokáže udržet pozornost zájemce. Oceňuji autorovo badatelské zaujetí a rovněž autorem připomínanou, zdůrazňovanou a v obecném kontextu analyzovanou skutečnost fenoménu Kuby šedesátých let, který

v (nepoučené) publicistice nabývá (včetně současnosti) odlišných podob. Za situace, kdy byly zahraničněpolitické ambice revoluční Kuby na latinskoamerickém subkontinentu v šedesátých letech eliminovány či ztraceny (Che a Bolívie), bylo angažmá Kuby v Africe v dalším desetiletí/v dalších desetiletích, včetně sumy nasazených sil, na hranici až „imperiálního výboje“. To již doktorand hovoří/píše o Angole, kde kubánští vojáci působili téměř dvě dekády a spolu s angolskými, slovy autora, zvítězili a pomohli ustavit vládu v Luandě.

Předložená disertační práce pana Mgr. Václava Kotrmana, vypracovaná se znalostí materie a s badatelskou pílí, plně vyhovuje kvalifikační textům. Práci jsem se zaujetím pročetl, hodnotím ji jako výbornou, přijímám a doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí.

Prof. PhDr. Ivo Barteček, CSc.
Katedra historie FF UP v Olomouci

Olomouc 31. července 2018